

Η αναζήτηση της δυτικοευρωπαϊκής ενότητας		
Δεδομένα Ευρώπης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Ευρώπη ήταν ταλαιπωρημένη από τα δεινά του πολέμου και διαιρεμένη από τις δύο υπερδυνάμεις (ΗΠΑ, ΕΣΣΔ) ▪ Υπήρχε άμεση ανάγκη για ανασυγκρότηση, ανοικοδόμηση και προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος. ▪ Η Ευρώπη καλούνταν επίσης να αναζητήσει μια νέα θέση στον μεταπολεμικό κόσμο. ▪ Όλα αυτά απαιτούσαν συνεργασία, η οποία θα υπερέβαινε τα στενά εθνικά σύνορα και θα άφηνε κατά μέρος τους εθνικιστικούς ανταγωνισμούς του παρελθόντος. 	
Ζητούμενο Ευρώπης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Νέα ευρωπαϊκή δημοκρατική συνεργασία 	
Θετικό βήμα για ενοποίηση	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ίδρυση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe) το 1949. Ο Οργανισμός αυτός –που λειτουργεί ως σήμερα– αποσκοπεί στην ανάδειξη της κοινής ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. 	
Προτεινόμενες μέθοδοι για ενοποίηση	Διακυβερνητική συνεργασία	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Είναι ο τρόπος λειτουργίας των κλασικών διεθνών οργανισμών π.χ. ΟΗΕ, όπου βάση είναι η αρχή της ομοφωνίας, αυτός ο τρόπος όμως δεν αρκεί για να δημιουργηθεί ενοποίηση.
	Ευρωπαϊκή ομοσπονδία	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η άμεση δημιουργία μίας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας δεν ήταν τότε εφικτή, επειδή απουσίαζαν βασικές προϋποθέσεις ενότητας και, κυρίως, μια ευρωπαϊκή κοινή οικονομία.
	Λειτουργισμός	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σύμφωνα με αυτή την ιδέα θα έπρεπε πρώτα να ενοποιηθούν κάποιοι βασικοί παράγοντες της οικονομίας, ώστε να δημιουργηθούν οι πρακτικές προϋποθέσεις της ενότητας. Επιπλέον, θεωρήθηκε ότι η διαδικασία αυτή θα ήταν θετική και για την επικράτηση της ειρήνης στην Ευρώπη. ▪ Η άποψη αυτή τέθηκε τελικά σε εφαρμογή με τη δημιουργία των ευρωπαϊκών κοινοτήτων (βλ. πιο κάτω). ▪ Οι εκπρόσωποι αυτής της αντίληψης ήταν οι Γάλλοι Σουμάν και Μονέ, ο Βέλγος Σπάακ και ο Γερμανός Αντενάουερ, οι οποίοι έμειναν στην Ιστορία ως οι «πατέρες της Ευρώπης».

ΣΤΑΔΙΑ	Η σύσταση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων				
<p>ΣΧΕΔΙΟ ΣΟΥΜΑΝ (1950)</p> <p>ΙΔΡΥΣΗ ΕΚΑΧ (1952)</p>	<p><u>Το Σχέδιο Σουμάν:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ αποτέλεσε τη βάση δημιουργίας της πρώτης ευρωπαϊκής κοινότητας ✓ πήρε το όνομα του Υπ. Εξωτερικών της Γαλλίας, Ρομπέρ Σουμάν ✓ εκπονήθηκε από τον Ζαν Μονέ, υπεύθυνο του γαλλικού προγράμματος ανασυγκρότησης ✓ προτάθηκε το Μάιο του 1950 από τον ίδιο τον Ρ. Σουμάν ✓ προέβλεπε τη σύσταση μιας ανώτατης Αρχής που θα έλεγχε τις βιομηχανίες άνθρακα και χάλυβα των δυτικοευρωπαϊκών χωρών ✓ Οι χώρες που αποδέχθηκαν την <u>γαλλική</u> πρόταση (του Σουμάν) ήταν η <u>Δ. Γερμανία</u> και οι χώρες της <u>Μπενελούξ</u> (= Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) ✓ Έτσι το 1952 ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) <p><u>Σημασία ΕΚΑΧ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Με την ΕΚΑΧ ενοποιήθηκε ο πυρήνας της ευρωπαϊκής βαριάς βιομηχανίας, η οποία τέθηκε υπό τον έλεγχο όχι των εθνικών κυβερνήσεων αλλά μιας <u>υπερεθνικής</u> Αρχής. ✓ Η <u>υπερεθνικότητα</u> αποτέλεσε στοιχείο ενοποίησης,¹ επειδή οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη. 				
<p>ΙΔΡΥΣΗ ΕΟΚ (1957)</p>	<p><u>Η Επιτροπή Σπάακ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Συστάθηκε το 1955-1956. ✓ Τέθηκε υπό την προεδρία του Βέλγου πολιτικού Πολ-Ανρί Σπάακ. ✓ Ανέλαβε να εξετάσει τη δημιουργία ευρωπαϊκής κοινής αγοράς. ✓ Οι εργασίες της επιτροπής καρποφόρησαν, ως απότοκο έχουμε την ίδρυση της ΕΟΚ. <p><u>Η ίδρυση της ΕΟΚ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Έγινε με την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, στις 25/3/1957. (βλ. πηγή σ. 155) ✓ Τα ιδρυτικά μέλη της ήταν έξι: το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες (Ολλανδία). ✓ ΕΟΚ = <i>Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα</i> και επικεντρώνεται στις βασικές ελευθερίες της διακίνησης προϊόντων, κεφαλαίων και ατόμων 				
<p>ΕΥΡΑΤΟΜ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας 				
<p>Διεύρυνση ΕΟΚ</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="background-color: #e0f7fa; width: 20%;">Βόρεια Διεύρυνση</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • 1973: Προσχώρηση Βρετανίας, Ιρλανδίας και Δανίας </td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e0f7fa;">Νότια Διεύρυνση</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • 1981: Προσχώρηση Ελλάδας • 1986: Προσχώρηση Ισπανίας και Πορτογαλίας </td> </tr> </table>	Βόρεια Διεύρυνση	<ul style="list-style-type: none"> • 1973: Προσχώρηση Βρετανίας, Ιρλανδίας και Δανίας 	Νότια Διεύρυνση	<ul style="list-style-type: none"> • 1981: Προσχώρηση Ελλάδας • 1986: Προσχώρηση Ισπανίας και Πορτογαλίας
Βόρεια Διεύρυνση	<ul style="list-style-type: none"> • 1973: Προσχώρηση Βρετανίας, Ιρλανδίας και Δανίας 				
Νότια Διεύρυνση	<ul style="list-style-type: none"> • 1981: Προσχώρηση Ελλάδας • 1986: Προσχώρηση Ισπανίας και Πορτογαλίας 				
<p>Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1985: Αποτελεί ακόμη ένα σημαντικό βήμα για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, καθώς προέβλεπε στενότερη οικονομική και πολιτική ενότητα. 				

¹ **Υπερεθνικότητα:** η δυνατότητα κάποιου συνδέσμου κρατών να λαμβάνονται αποφάσεις δεσμευτικές για τα κράτη-μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση		
Νέες Συνθήκες	Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προέβλεπε τη μετεξέλιξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στη μορφή της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και τη νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης με τη σύσταση της ΟΝΕ, δηλ. της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης, η οποία θα οδηγούσε στην επιβολή κοινού νομίσματος.
	Συνθήκη Άμστερνταμ & Νίκαιας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Με τη συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) και της Νίκαιας (1999) έγιναν επιμέρους αλλαγές στην εσωτερική λειτουργία της Ε.Ε.
	Νέο νόμισμα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Το 2001 τέθηκε σε ισχύ το νέο νόμισμα της Ε.Ε., το ευρώ.
Νέες Διευρύνσεις	1994	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προσχώρηση της Σουηδίας, Φινλανδίας και Αυστρίας
	2004	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προσχώρηση δέκα νέων μελών, κυρίως από την Ανατολική Ευρώπη, καθώς και της Κύπρου.
	2007	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προσχώρηση Ρουμανίας και Βουλγαρίας
<p><u>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:</u></p> <p>Παρά τα προβλήματα που εμφανίστηκαν στη διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης, υπάρχουν τα εξής θετικά σημεία που αφορούν την προσπάθεια αυτή η οποία βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Όσον αφορά τις διεθνείς σχέσεις: <ul style="list-style-type: none"> - Η Ε.Ε. και η <u>αρχή της υπερεθνικότητας</u> αποτελούν επανάσταση στις διεθνείς σχέσεις, επειδή έρχονται σε αντίθεση με τις ανταγωνιστικές σχέσεις των κρατών που επικρατούσαν παλαιότερα. - Η ενότητα που προωθείται τώρα δίνει ελπίδες για ένα καλύτερο μέλλον. 2. Όσον αφορά την ίδια την Ευρώπη: <ul style="list-style-type: none"> - Η ενοποιητική διαδικασία κατοχυρώνει τη δημοκρατία - Προωθεί την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - Επιτρέπει την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων - Δίνει στην Ευρώπη αυξημένη επιρροή στις διεθνείς σχέσεις. 		

Μάθημα: Ιστορία Γ΄ Λυκείου (κατεύθυνσης)

4

Βιβλίο: «Ιστορία του Νεότερου & του Σύγχρονου κόσμου – από το 1815 έως σήμερα

Κεφάλαιο Στ΄: Ο Μεταπολεμικός Κόσμος

Υποκεφάλαιο 5: Η πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση: Πραγματικότητες και προοπτικές